Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237. Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 180. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 12-го ЛИПНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS. No. 180. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JULY 12, 1952. VOL. LX.

РЕСПУБЛІКАНСЬКА КОНВЕНЦІЯ УХВАЛИЛА ПОЛІТИЧНУ ПЛЯТФОРМУ

Шікаґо. Без більшої боротьби на пленарній сесії, зокрема без сподіваних противорічностей в справах громадянських прав, Республіканська Конвенція ухвалила в четвер політичну плятформу, з якою вона думає піти до цьогорічних виборів і виграти їх. Плятформою охоплені закордонні і внутрішні справи і в ній найбільше уваги віддано критичним закидам Демократичній Адміністрації за її дотеперішню політику. Між іншим, демократів обвинувачується, що вони „позбавили наших громадян багатьох вольностей", що вони змагають до введення соціялізму в країні та що вони програли багато наряд як у внутрішніх, так і закордонних справах.

Закордонні справи

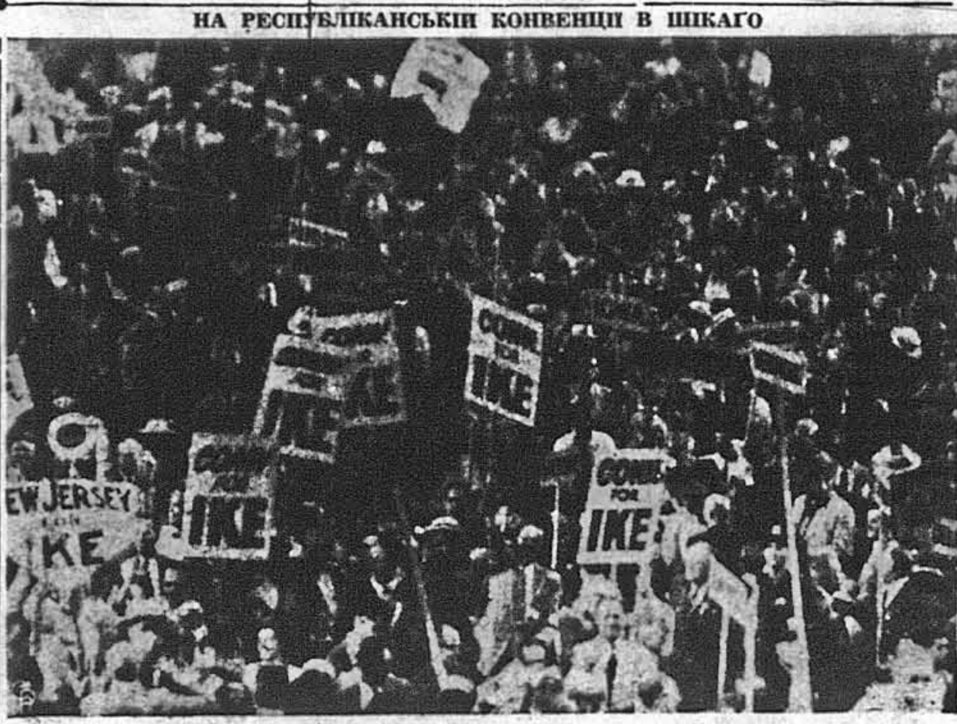
В закордонних справах Республіканська партія обвинувачує Демократичну, що вона, будучи при владі, знищила здобутий Америкою в другій світовій війні престиж та допустила до того, що Совєтський Союз захопив понад 500,000,000 населення на величезних просторах Европи і Азії. Загально республіканці обвинувачують демократів, що вони втратили мир, так важко здобутий у війні. Зокрема обвинувачується демократів, що вони „залишили на призволяще в боротьбі проти комуністичної агресії, яка швидко проковтнула їх, такі призні нації, як Литва, Лотва, Естонія, Польща і Чехословаччина" та заставили до капітуляції національний уряд Китаю. В плятформі засуджується договори в Тегерані, Ялті і Потсдамі, в яких „продано нашу перемогу у війні" за сумнівне комуністичне угодовство. Так само на демократів звалюється вину за корейську війну, яку вважається наслідком угодової політики з большевиками. Демократам закидується, що вони в своїй закордонній політиці подібно як і у внутрішній, були занадто під впливом комуністичних агентів. Зі свого боку республіканці обіцяють перебрати „динамічну ініціятиву" та змагати до „позитивних мирних цілей". Висловлюючись конкретно в користь колективної безпеки та її скріплення, республіканці обіцяють, що „Уряд Злучених Держав під проводом Республіканської Партії уневажнить всі зобов'язання, перебрані таємними договорами як в Ялті, бо вони допомагають комуністичному поневоленню. Буде вияснено з найвищого авторитету Президента і Конгресу, що політика Злучених Держав змагає до справжньої незалежности тих вільних народів, вважаючи це за одну зі своїх мирних цілей". В дальшому сказано, що „ми знову зробимо з волі смолоскипне світло надії, яке проникне в темні місця". В заключенні закордонно-політичних міркувань республіканці обіцяють перетворити „Голос Америки" в справжню дійову силу та покласти край „негативній, безуспішній і неморальній політиці здержування, яка залишає безчисленні людські істоти напризволяще деспотизму і безбожного тероризму", що в додатку обертає ці народи проти Америки. Республіканці обіцяють теж підтримувати Об'єднані Нації та перетворити їх „в справжній інструмент миру".

Внутрішні справи

У внутрішніх справах республіканська плятформа передбачує насамперед чистку суспільного життя у всіх його ділянках від підривних і нельояльних комуністичних елементів, постійне скріплювання національної оборони, підтримку для малих підприємств у вільному господарстві, привернення господарської рівноваги та вартости долара, зменшення урядових видатків і зменшення податків, підтримку для фармерів, скасування введених демократами обмежень та закріплення індивідуальних вольностей, забезпечення і поширення прав робітництва та їх профспілок, краще використання природних ресурсів, поліпшення системи суспільного забезпечення та більшу увагу справам народного здоров'я, кращу опіку ветеранами, боротьбу проти нерівности з уваги на расу, релігію чи національне походження, зокрема боротьбу проти корупції, повне зрівнання в правах чоловіків і жінок, реорганізацію уряду та цілу низку інших проблем.

Внаслідок попереднього порозуміння з лідерами поодиноких фракцій, зокрема з негрськими представниками проєкт плятформи прийняли без сподіваної довшої дискусії на пленарній сесії.

НА РЕСПУБЛІКАНСЬКІЙ КОНВЕНЦІЇ В ШІКАҐО

Прихильники кандидатури ген. Двайта Айзенгавера тріюмфують після того, як вони перемогли, добившись признання місця на конвенції тим делегатам з Тексас, які підтримують Айзенгавера. В інших випадках можна б побачити таке саме „море" таблиць з написами в користь другого кандидата, сен. Тефта.

Номінація кандидатів на Республіканській Конвенції

Шікаґо. — В четвер ввечорі Республіканська Конвенція, після ухвалення плятформи, приступила до головної точки своїх нарад — найменування кандидатів на президента у найближчих виборах. Першою зголошеною була кандидатура сенатора Роберта А. Тефта, яку видвигнув сенатор Еверет М. Дірксен з Ілиной, заявляючи, що конвенція повинна найменувати сен. Тефта своїм кандидатом, бо він єдиний, що може перемогти у виборах. Овації й демонстрації після цеї пропозиції тривали майже пів години. Після промови сен. Тефта ,сенатор Вільям Ф. Ноленд з Каліфорнії видвигнув кандидатуру губернатора Каліфорнії, Ірла Ворена. Третьою з черги мала бути кандидатура ген. Двайта Д. Айзенгавера і опісля кандидатура Герольда Стасена. Передбачується теж можливість найменування кандидатом ген. Доглеса МекАртура. Рівночасно ведеться пожвавлена акція в справі найменування кандидатів на заступника президента. Як можливих кандидатів на цей пост в таборі сен. Тефта називається ген. МекАртура, сенатора Дірксена та губернатора Лі з Ютаг. Кандидатами на заступника президента в таборі ген. Айзенгавера є губернатор Дріскол з Ню Джерзі, сенатор Ноленд з Каліфорнії, конгресмен Галек з Індіяни та інші.

Вигляди на перемогу Айзенгавера

Шікаґо. — В четвер ввечорі, як почалися найменування кандидатів на президента, на Республіканській конвенції переважали переконання, що в змаганнях за республіканську кандидатуру переможе ген. Айзенгавер, евентуально вже в другому голосуванні. Напередодні голосування всі 1,206 делегатів — згідно з підрахунками Асошієйтед Пресс — були поділені так: за Айзенгавером — 523, за Тефтом — 491, за Вореном — 76, за Стасеном — 25, за МекАртуром — 9, неопределених — 82. Для перемоги потрібно щонайменше 604 голоси. В конвенційній „головній квартирі" Айзенгавера вже тріюмфують перемогу, тоді коли прихильники Тефта почали інтенсивну мобілізацію „коаліції" для перемоги Айзенгавера". В четвер ввечорі жаден з кандидатів ще не втрачав надії на перемогу з можливими в таких випадках несподіванками.

Мешканці Ґлен Ков не бажають мати сусідами большевиків

Ню Йорк. — Мешканці спокійного міста Ґлен Ков в Лонґ Айленд поважно занепокоєні тим, що в їхній громаді можуть оселитися члени совєтської місії ОН. На обширі цієї місцевости знаходиться відомий дім Морґана, якого властитель помер у 1943 році. Тому, що наслідники Морґана не виявили ніякого зацікавлення цим спадком, то, по деякім часі, його закупив один з торговців нерухомостями та перебудував його усередині. Дім Морґана був збудований для однієї родини. Не бувши в стані вигідно продати новонабутий дім, властитель найняв його совєтській делегації ОН. Сусіди цього дому були дуже здивовані, углядівши, що росіяни без кінця привозять ліжка, число яких сягнуло поважного числа 70. Це було безперечно забагато для однієї родини, навіть найчисленнішої. Совєтська „родина" не приносила спокою в випочинковому місцевість й тому, коли контракт винайму у 1950 році скінчився, його не продовжено. З того часу дім лишався незайнятий і тепер став на лицитацію за незаплачені податки, що зросли до 29,506 долярів. Серед бажаючих набути цей дім виявлено й одних його мешканців — совєтську делегацію й тепер мешканці Ґлен Кова оббивають усі пороги, щоб не допустити до продажі цього дому, або якимсь іншим способом позбавитися небажаних сусідів.

РОЗМОВИ ПРО ПРИПИНЕННЯ СТРАЙКУ ПРАЦІВНИКІВ СТАЛЕВАРЕНЬ

Ню Йорк. — У четвер розпочалися у Пітсбурґу розмови між продуцентами сталі та представниками робітничих організацій, що мають на меті домовитись про припинення страйку. Розмови ці проводяться з дотриманням таємниці щодо їх подробиць, проте відомо, що настрій в учасників нарад бадьорий й можна припускати, що загрозливий для економіки країни страйк буде припинений. З боку робітництва у нарадах приймає участь предсідник об'єднаних сталевих робітників ЗДА С. І. О. Філіп Мурей та його головний секретар Артур Голдберґ, а від продуцентів сталі виступає комітет, що об'єднує представників головних компаній заліза й сталі. Справа закінчення страйку сталеварнів, у якому беруть участь 600,000 працівників має багато ускладнень, але приспішення закінчення страйку вимагається загрозою позбавлення праці багатьох тисяч робітників найрізніших фабрик, що виробляють предмети із сталі, недостача якої гостро вже відчувається. Лише з одній вирібні Вілліс Оверлянд у Толедо, наступного тижня може втратити працю 8,500 робітників. З інших великих фабрик про цю ж необхідність вже сповіщено з Філаделфії, де не має чим затруднити своїх 10,500 робітників Буд Компані. У східньому Пітсбурґу забракло матеріялу для Вестинґгауз Електрик, що затруднює 2,500 робітників. Це помічається й в інших осередках металюрґійного промислу. Теперішні розмови в Пітсбурґу, це перші після припинення закритих нарад, що відбулися три тижні тому в Ню Йорку. Досі відомо, що на нарадах в Пітсбурґу, представники властителів сталеварень пропонують робітництву деякі поліпшення, як оплачування свят, північну платню тощо. Дотеперішня платня робітника сталеварень рівнялася пересічно $1,88 за годину.

НОВИЙ ПОДІЛ АЛІЯНТСЬКОГО КОМАНДУВАННЯ В КОРЕЇ

Токіо. — З уваги на те, що впродовж одного року переговорів в справі перемир'я в Кореї боєві дії на фронті є статичні і обмежуються тільки до фронтової лінії без більших змін в її перебігу, аліянтське головне командування повідомило про новий поділ командування на фронті і в запіллі. Аліянтський головний командант ген. Марк Кларк проголосив тепер цілу територію Південної Кореї за вийнятком фронтової лінії, за „комунікаційну зону" та передав її командування генералові Томасові В. Герреннові, заступникові команданта Восьмої Армії для цивільних справ. Ген. Герренові тепер підлягатиме постачання, транспорт і контроля адміністративних агенцій для допомоги фронтові. В повідомленні сказано, що ціллю того поділу є „відтяжити ген. Джеймса Ван Фліта, команданта Восьмої Армії та головного команданта сухопутних збройних сил в Кореї і воєнних дій на фронті, від адміністративних обов'язків в запіллю та дозволити йому віддати ввесь свій час і увагу справам фронту".

Тимчасом, таємні переговори в Панмунджом в справі перемир'я і зокрема в справі репатріяції полонених, як одної з головних передумов перемир'я, продовжуються без змін та без точніших інформацій для загалу. Тільки комуністична радіовисильня в Пейкіні вчора звернулася до аліянтів із закликом, щоб вони „перестали торгувати життям полонених" і погодились на репатріяцію усіх, без уваги на те, чи вони самі собі того бажають, та в потребі при допомозі сили. З цього заклику робиться висновок, що теж і на самих переговорах не зайшли жадні зміни, бо аліянти вже багато разів з цілою рішучістю заявили, що вони не відступлять від принципу тільки добровільної репатріяції.

Призначено 46 більйонів на збройні сили

Вашинґтон. — Президент Труман підписав схвалений Конґресом внесок про призначення для потреб збройних сил країни на чергові дванадцять місяців понад 46 з половиною більйонів долярів. Хоч свіже схвалений внесок про кошти для збройних сил був найбільший цього року, проте він був менший на понад чотири більйони від передбачуваного первісно. У зв'язку з пониженням передбачуваної першим внеском суми, у плянах озброєння доведеться провести деякі обмеження, які торкатимуться зокрема непобільшування грошевих винагород в деяких ділянках збройної служби. Найбільшу увагу в новім бюджеті буде звернено розбудові повітряної могутности країни. Повітряні сили отримають понад 19 більйонів долярів, себто значно більше, ніж сухопільна армія та морська фльота, що їм призначено по понад 12 більйонів долярів.

Захід дає допомогу Югославії

Веоград, Югославія. — ЗДА, Англія і Франція на Конференції в Бледі, літній резиденції дипломатичного корпусу, заявили заступникові міністра закордонних справ Югославії Левові Маттесові, що і в 1952-53 фінансовому році даватимуть допомогу Югославії, хоч і в трохи зменшеній кількості. В фінансовому році 1951-52 дістала Югославія 120,000,000 долярів, а в найближчому році 1952-53 має дістати тільки 76,000,000 долярів. Ця остання сума нижча на 23,000,000 долярів від тієї суми, яку були устійнили в Вашинґтоні на нарадах трьох великодержав. Зменшення допомоги Югославії сталося тому, що обтято видатки на зброєння в світовому маштабі. ЗДА допоможуть Югославії 55,000,000 долярів, замість 78,000,000 долярів, як плянували на Конференції в Вашинґтоні. Але повищі цифри представляють тільки частину тієї допомоги, що її одержує Югославія від Західних Союзників, бо Вашинґтон, Лондон і Париж ще в інший спосіб стараються допомогти Югославії.

ЗДА допомагають державам НАТО в продукції літаків

Вашинґтон.—Для посилення продукції бойових літаків у Европі, ЗДА схильні визначити на ту ціль 250 мільйонів долярів, як про це уповноважений повідомили спеціяльний представник ЗДА в Европі амбасадор Вільям Г. Дрейпер. Департамент Оборони сповістив, що Драпер уповноважений запевнити про поміч ЗДА бльокові НАТО у продукції оборонного літунства. Припускальна поміч ЗДА зумовлена одначе грошевою участю в зброєвій продукції держав НАТО, що в ділянці літунства мала б виявитись сумою 175 мільйонів.

Живий американський відгомін на книжку українського автора

Ню Йорк. — Книжка Миколи Приходька „Один з п'ятнадцяти мільйонів" знайшла живий відгомін в американській критиці вже незадовго після її появи. На окрему увагу заслуговує рецензія Стерлінґа Норта, надрукована в Н. Й. Ворлд Телеграм енд Сан з 10-го липня. Рецензент насамперед ствержує, що коли б зібрати разом всі злочини найбільших тиранів історії, включно з середньовічними інквізиторами, гунами Джінгіс Ханом і Гітлером включно, то це було б тільки блідим злочином в порівнянні з тими, які поповнив Сталін та його кліка. Рецензент в дальшому гірко дорікає американській публіці, зокрема інтелектуалам, які цілком правильно піднесли сильний голос протесту проти злочинів Гітлера, але які чомусь мовчать, або щонайменше легковажать злочинами Сталіна. При цьому наводиться конкретний приклад, як то „Щоденник молодої дівчини" Анни Франк, малої жидівської дівчини, яка пережила страхіття гітлерівського терору, впродовж одного дня став найпопулярнішою книжкою в Америці від побережжя до побережжя, тоді коли далеко страшніші злочини Сталіна все ще не мають належної уваги. Характеризувавши коротко зміст книжки М. Приходька та згадавши про терпіння і боротьбу українців в большевицькій неволі, рецензент закликає американців: „в кожному разі робіть щось, і робіть зараз", не чекаючи, аж НКВД застукає до ваших власних дверей.

Ачесон задоволений з своєї поїздки

Вашинґтон. — У середу повернувся до столиці ЗДА Державний Секретар Дін Ачесон, його привітав президент, високі державні урядовці та чужоземні представники. Ачесон заявив, що ще ніколи зносини між Бразилією й ЗДА не були такі сердечні й тісні, як тепер. Труман, з свого боку, окреслив подорож державного секретаря до Британії, Німеччини й Австрії, як дуже корисну та знаменну для відносин країни з іншими народами. Ачесон, в коротких словах, висловив своє задоволення з доконаної праці, зокрема зупинившись на відвідинах у Бразилії, яка за його думкою, доконала визначних осягів.

ЗАХІД ПРОПОНУЄ СОВЄТАМ „ОБМЕЖЕНІ РОЗМОВИ" В СПРАВІ НІМЕЧЧИНИ

Вашинґтон. — Уряди Злучених Держав, Британії і Франції погодились на совєтську пропозицію великодержавної конференції в справі Німеччини, застерігаючись рівночасно, що розмови повинні бути обмежені до вибору безсторонньої комісії, яка перевірила б можливості вільних виборів в цілій Німеччині, як першої передумови об'єднання Німеччини та створення одного всенімецького режиму. В нотах західних великодержав, переданих вчора совєтському міністерству закордонних справ, подається рівночасно конкретні пропозиції, як така комісія повинна бути створена. Виміна дипломатичних нот між західними великодержавами і Совєтським Союзом в справі Німеччини ведеться вже від деякого часу. В дотеперішніх своїх відповідях на совєтські пропозиції західні аліянти відстоювали, що передумовою великодержавних нарад в цій справі повинно бути встановлення можливостей вільних виборів в цілій Німеччині. В теперішній ноті аліянти відступили від тої передумови і погоджуються на конференцію, але рівночасно обмежують її тільки до самого створення комісії, яка можливості перевірила б. В цьому добачується концесію Злучених Держав вимогам британського і французького урядів, які висловлювались за тим, щоб совєтську пропозицію прийняти. З другого боку, згідливість Британії і Франції на обмеження нарад до створення комісії вважається теж за їхню концесію для американського становища, щоб не починати з Москвою розмов, які знову могли б тягнутися в безконечність та створити до Кремля нову пропагандивну трибуну. В західній ноті сказано, що уряди західних великодержав погоджуються на „швидку зустріч представників чотирьох урядів", але не визначається точніше ані представників ані дати, в якій така зустріч мала б відбутися. Натомість в поінформованих колах вважають, що із західного боку в такій зустрічі не брали б участи міністри закордонних справ, тільки їх представники, можливо амбасадори. Ці справи мали б бути полагоджені „звичайних шляхом" після того, як совєтський уряд прийняв би західні пропозиції.

25,000 берлінців протестують проти схоплення д-ра Лінзе

Берлін. — 25,000 берлінців протестували на масовому віче, що відбулося перед берлінською ратушею, проти схоплення у вівторок комуністами д-ра Вальтера Лінзе. Під час промов прийшло до заворушення, коли комуністи зачали перекривати окликами промови протестуючих вічевиків. Якби не інтервенція поліції, яка боронила комуністів, то було б напевно численні вбиті між комуністами, а так скінчилося на поранені комуністів, яких обороняла поліція. Згідно з повідомленням поліції, поранено одного соціялдемократа з Західного Берліну. Високий Комісар ЗДА у Німеччині Джан Дж. МекКльой складає прощальну візиту Берлінові і відвідає, між іншими, також і совєтського представника в Контрольній Союзній Комісії і совєтського командувача в Берліні генерала Василія Чуйкова та при цій нагоді порушить справу викрадення совєтами д-ра Лінзе. Німецька берлінська влада зарядила побудувати бар'єри на всіх проходах, що ведуть до Східного Берліну, й надіються, що Західні Союзники схвалять побудову цих бар'єр. Посадник Західного Берліну д-р Ернест Ройтер сказав у своїй промові: „Ті комуністи, що ще живуть у Західному Берліні, можуть іти туди, куди вони належні, до „східного раю".

Англія заробляти ме доляри на зброєнню

Лондон. — Англійські економісти плянують ратувати свою валюту та вирівнювати платничий баланс, набуваючи золото й доляри за продукцію зброєвого матеріялу, який мають купувати держави Північно-Атлантійського Пакту, а в тому також і ЗДА. Отже не горілка, порцеляна і авта мають збільшувати англійський вивіз, тільки зброя. Англійський представник заявив, що „ми надіємося знайти відборців на зброю, коли ЗДА зачнуть набувати озброєння для НАТО". Досі ЗДА замовили в Англії зброї на суму 56,000,000 долярів, а у Франції на 200,000,000 долярів. Але крім повищої суми, зроблено в Англії ще інші додаткові замовлення: за 2,500,000 долярів електричного та радієвого приладдя, а також замовили в Англії багато амуніції, сигнального приладдя, та іншого військового виряду. Видатки на ці замовлення покриватиме з тих грошей, що їх ухвалив американський Конгрес на допомогу Европі. Англія дістане велику частину долярових замовлень і в той спосіб вона злагідниць господарську кризу, яка їй грозила з приводу браку долярів і золота. Але представник ЗДА заявив, щоб Англія була обережніша і не надіялася забагато від цієї зброєвої коньюнктури.

БОНН СХВАЛЮЄ РАТИФІКАЦІЮ ДОГОВОРУ З ЗАХОДОМ

Бонн, Німеччина. — Нижча палата західно-німецького парляменту величезною більшістю голосів, 388 до 14, схвалила в першому читанню закони про приступлення до Північно-Атлантійського Пакту та про озброєння Німеччини. Голосування, згідно з реґуляміном, відбулося через піднесення рук, і тільки маленька горстка комуністів, їх усіх є 14, не піднесла рук. Після того одноразово парлямент прийняв внесок соціялістів, щоб німецький уряд просив велику чвірку на спільні переговори в справі об'єднання Німеччини. За тим внеском голосували також і комуністи. Ці голосування закінчили дводенні дебати над ратифікацією законів, які тепер підуть до окремих комісій, а в вересні відбудуться друге і третє читання цих законів. Політичні обсерватори гадають, що прийняття цих законів про ратифікацію запевнене і в дальших читаннях, хоч і не такою великою більшістю, як тепер. Коли комуністичні промовці промовляли проти ратифікації, їх слухали тільки 13 комуністів, бо всі інші посли залишили залу засідань, на знак протесту проти схоплення в Берліні комуністами соціяліста д-ра Лінзе. Д-р Роберт Тільман заявив, що „ми відмовляємося слухати комуністів, поки вони не запротестують проти викрадання людей". Комуністичний промовець підніс кулак вгору на цілу залу, а всі посли залишили залу, де сиділи тільки комуністичні посли.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weakly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НАША УЧАСТЬ В ПОЛІТИЦІ КРАЇНИ

Ми, американські українці, вважаємо своїм обов'язком брати активну участь в американському політичному житті. Це таке природне явище, що нема ніякої потреби над тим ширше розводитись.

Наша активність може мати особистий характер, а теж і громадсько-організаційний, коли мова про приналежність до тої чи другої політичної партії й праці в користь неї. Про особи нам не доводиться тут говорити. Щодо цього тут вольному воля до якої партії належати і на кого голосувати. Зате не така вже ясна справа, коли мати на увазі такі політичні організації, як Український Конґресовий Комітет, чи навіть неполітичні, як Український Народний Союз, що нераз сам забирав голос у різних політичних справах, або через „Свободу", як свій офіціяльний орган.

Ті справи вже були нераз обговорювані в нашій газеті, але не шкодить пригадати їх тепер у зв'язку з конвенціями двох найбільших американських політичних партій, Республіканської та Демократичної.

В Українському Конґресовому Комітеті маємо людей різних політичних переконань. Є в ньому також організації, горожанські клюби, які мають виразний політичний характер, демократичний, чи республіканський. Всі ці люди та організації дуже зацікавлені в розв'язці різних проблем внутрішньої й закордонної політики Злучених Держав. На ті проблеми шукаємо також і в УККомітеті відповіді, а знайшовши її, стараємось передавати її політичним чинникам, що заважують на політиці країни.

Так треба розуміти політичну акцію УККомітету в законодатнім органі, себто в Конґресі, чи в екзекутивнім, себто в різних міністерствах і в Білому Домі, без огляду на те, яка в Вашинґтоні при владі адміністрація, демократична, чи республіканська. Тепер, в час конвенцій, УККомітет намагається впливати на політичні плятформи обидвох головних партій, Демократичної й Республіканської. Американські українці, зорганізовані в УККомітеті, свідомі цього, що вони можуть своїм знанням европейських відносин, а зокрема на Сході Европи, багато причинитись до кращого пізнання тих відносин з боку американського народу та його політичних репрезентацій. Те своє завдання УККомітет виконує, не зв'язуючи себе як організація з ніякою партією. Подібно чинить навіть така американська організація, як Американська Федерація Праці. Вона дбає, щоб заважило її слово в робітничих справах в обидвох головних партіях, не зв'язуючи себе офіційно з ні одною з них. Хоч постійно підкреслює вагу „робітничих голосів", вона рахується з тим, що може прийти до влади і така партія, з якою вона не дуже симпатизує.

Теж пам'ятаймо, що українській справі помагали визначні американці, що належали до різних політичних середовищ, як Ля Ґвардія ще в часі першої світової війни, чи Нормен Томас, довголітній соціялістичний кандидат на президента держави. Шукаймо всюди приятелів для української справи, бо в усіх партіях замало про неї знають і недоцінюють її ваги. Очевидно, що найкраще працювати в колах даної партії можуть ті, що до неї належать. Так повинно бути і з нами, чи ми республіканці, демократи, чи соціялісти.

Український Конґресовий Комітет добре робить, що старається про свої впливи в різних партіях. Справи, які він заступає, є однаково важні для усіх партій, як він навіть говорить тільки про українську проблему, то вона обходить нині живо як український нарід, так і Америку.

Новий етап антиамериканської пропаґанди

Новий посол ЗДА в Москві хоч з п'ятирічним запізненням звернув увагу свого уряду на загрозливі розміри антиамериканської пропаґанди Москви. Посилаючись на статтю Г. Александрова „Ідеологія американського імперіялізму — ідеологія людоїдів" („Правда", 7 червня), Г. Шварц в „Ню Йорк Таймсі" з 20 червня говорить про початок нового етапу пропаґанди проти ЗДА в Совєтському Союзі. Згадана стаття „Правди" висунутими обвинуваченнями дійсно перевершує все, досі написане проти „американських імперіялістів". Г. Александров пише: „В пресі, по радіо, телевізії, через кіно і театри, з трибуни парляментів, і катедр університетів настирливо вселюються в свідомість мас людоїдські, мальтузіянські погляди". (Мальтус Роберт (1766-1834) — англійський економіст, що розробляв досвід і принцип народонаселення. Л.Л.). Посилаючись на ряд праць американських і французьких учених, присвячених популяційним процесам, Г. Александров твердить, що ЗДА мають намір штучно на 700 мільйонів скоротити кількість населення земної кулі. Щоб в майбутньому позбутись конкуренції в торгівлі, ЗДА, використовуючи своє панівне становище, хочуть зменшити в майбутній війні кількість японців з 80 мільйонів до 30 мільйонів і кількість німецького населення зменшити на 30 мільйонів.

Г. Александров говорить: „Ідеологи американського імперіялізму закликають присікти ріст населення у всіх країнах, крім ЗДА, а живих побільше умертвлювати в війнах, голодом і епідеміями... Американські людоїди ідуть шляхом гітлерівських розбійників. В Кореї вони винищили сотні тисяч мирних мешканців, в тому числі 300 тисяч дітей. Розпочинаючи бактеріологічну і хемічну війну, американські імперіялісти поставили злочинну мету, — зробити корейську землю мертвою, безлюдною. Вони, розірвавши на шматки міжнародні договори про гуманне ставлення до військовополонених і мирного населення, організували масові катування і вбивства корейських і китайських військовополонених... В ЗДА — в стейтах Арізона і Оклагома — будуються концтабори на зразок гітлерівських таборів смерти... В ЗДА обговорюються до всіх деталей і виносяться рішення про винишування військовополонених корейців і китайців, мирного населення Кореї, Встнаму, Філіпін, Японії... Американські виучки Гітлера позичають свій ідеологічний вантаж в німецьких фашистів; різниця між ними лише та, що тепер не арійці видаються за „кращу породу", а американці... Совєтській людині тяжко повірити, що є на землі кривава банда дітовбивників. Але це факт. Американські фінансові тузи стоять на чолі цієї банди... Росте ненависть миролюбивих народів до американських підпалювачів війни і їхньої людоїдської ідеології."

В такому ж стилі написав свій новий роман „Дев'ятий вал" відомий І. Еренбурґ. В цьому романі фіґурують: американський сенатор Лоу, що організовує диверсійно-шпигунську банду, говорить про необхідність скидати атомові бомби на міста СССР; довірена особа Лоу — Смідл, закінчений тип американського фашиста-есесівця, він організовує негритянські погроми, готує кадри вбивників.

Така писанина для американського населення не має ніякого значення. Вона може викликати усмішку і бути документом страшної моральної й інтелектуальної деґрадації російської комуністичної імперії. Але не треба легковажити того факту, що московська пропаґанда останнім часом дуже зручно будує свою антиамериканську аґітацію. Мільйони підсовєтського населення на власному гіркому досвіді пережили терор німецької окупації. Тепер Москва лякає своє населення, що такі ж злочини повторятимуть американці. Коли з боку західніх демократій не наступить рішучий реванж, аґресивність московського політбюра тільки зростатиме. (Л.Л.)

Микола Чубатий

Компроміс та льояльність

(Завваги по П'ятім Конґресі Американських Українців)

Компроміс та льояльність це два слова, що втримують при житті правдиву демократію, а також й американську. Якщо стверджуємо факт, що існують шари громадянства з противними поглядами на політичну працю для добра народу, то одиноким виходом із того положення є тільки компроміс. Компроміс це уступство обох сторін; це признання того розумного факту, що не тільки людина, але й цілі шари громадянства можуть милитися у своїх методах громадської праці, це признання факту, що й противник може мати якусь частину слушности. Тоді обі сторони шукають способу, щоб зговоритися десь посередині для вищого добра.

Компромісу не знає тоталітарний погляд на способи громадської праці. При тоталітарнім ладі прямо виключається, що противник має якусь частину слушности, тому його політично ліквідується, а нераз й фізично. Хто жив довший час серед американської демократії, той мусить ствердити, що нерідко найбільше розхожі ситуації громадського життя несподівано розв'язуються шляхом компромісу, бо існування та надрядність добра американської батьківщини є справою самозрозумілою для кожної громадської людини та для кожної громадської політичної групи.

З поняттям компромісу невідлучно зв'язане друге поняття, — це льояльність. „Лоялті" це одно з найкращих слів американського політичного словника. Слово льояльність в українській мові не має того чару, що воно має в англійській мові. Зі словом льояльність в українській мові зв'язане радше поняття політичної безпринциповости, беззастережної услужливости для сильного. Таке поняття слова льояльности мусіло витворитися там, де сильний накидав волю слабшому не дорогою політичного компромісу, а тільки силою своєї переваги.

Натомість в англійській мові це слово означає найкращу прикмету громадського діяча, а навіть приватної людини з честю. Льояльність в демократичнім словнику це вірність сказаному слову, це чесне переведення зобов'язання без задніх думок. Людина чести, чи й політична група, яка взяла на себе зобов'язання в розумінню американської прикмети „лоялті", повинна свого зобов'язання дотримати не тільки до кожного слова компромісу, але також до духа компромісу. В американській демократичній системі партнер, що чесно дотримує компромісу, посідає прикмету льояльности. Погодившись раз на деякі уступства, він не буде хитрунством шукати шляху, щоб свого партнера ошукати; він не сміє принявши якесь зобов'язання згодом старатися його обходити, щоб на ділі його не дотримати.

Людина, що посідає прикмету льояльного поступування приймає компроміс за базу свого думання та поступування і компроміс бере за основу своєї дальшої політичної діяльности. Льояльна людина це чесний партнер, некрутій, це партнер, що дане слово дотримує до кожної літери та до кожної думки компромісу.

Оці два засадничі поняття слід брати під увагу розглядаючи це, що сталося на П'ятім Конґресі Американських Українців. П'ятий Конґрес Американських Українців був безперечно великим здобутком українського політичного життя. Дотеперішня управа УКК зуміла не тільки звести до одного стола, до спільних розмов всі політичні угрупування серед американських українців, яких число сильно зросло з прибуттям десяток тисяч нової української еміґрації з Европи, але також довести їх до компромісу для добра вищої справи, для визволення України. Праця це була важка, уступства були дуже болючі й слід признати роблені з великим патріотизмом у думці про добро поневоленої України. Здавалося деколи, що уступства одної чи другої сторони, по думці більше запальчивих, пішли задалеко. Нерідко грозило зірванням розмов. Одначе в результаті компроміс став дійсністю.

Коли групи, які в засаді неґували які-небудь права Української Національної Ради в Европі до проводу в українському життю поза Україною, погодилися, що саме УНРада повинна стати тою системою, около якої повинна об'єднатись вся українська еміґрація поза Україно, то це великий політичний осяг, це далекойдучий компроміс. Коли групи, які в засаді неґували право Української Головної Визвольної Ради очолювати революційно-визвольну боротьбу українського народу на рідних землях, признали цей факт, що політичним проводом Української Повстанської Армії, Українського Підпілля є Українська Головна Визвольна Рада зі своїм представництвом поза Україною, то це теж величезний осяг. Слід теж не легковажити того факту, що обі частини резолюцій перейшли одноголосно. Це прямо імпонуючий осяг компромісу, це доказ велетенської політичної зрілости українців в Америці.

Ми глибоко переконані, що цей політичний компроміс американських українців повинен мати величезний вплив на політичне думання всіх українців поза межами ЗДА. Осяг був велетенський і він стане правдивою політичною вартістю американських українців, коли він буде льояльно дотримуваний обома сторонами не тільки щодо слів, але теж щодо духа компромісу.

Дотепер УКК офіціяльно не знав ніяких українських політичних груп. Він гуртував тільки активних американських українців як виразників праці своїх громад без огляду на політичні партії. І дотепер в УКК засідали люди різних політичних поглядів та члени різних ідеологічних груп, одначе на терені УКК вони не репрезентували ніяких політичних груп а тільки себе самого та свої громади, як групи американських українців. Від часу приходу до УККомітету Українського Робітничого Союзу та його політичних союзників спершу неофіціяльно, а по зміні статуту УКК офіціяльно, переняли представники Союзів та українських політичних груп виразно як представники таких груп відповідальність за всю політику американських українців.

Немає сумніву, що УКК увійшов в нову фазу свого існування та своєї праці. Чи ця нова організація УКК буде успішна, покаже щойно життя. Всі ми бажали б, щоб це був поступ в житті американських українців.

Дотеперішній УКК проробив велику роботу в користь визволення українського народу. Працюючи на понадпартійній засаді він здобув велетенський кредит та авторитет серед американського громадянства. Американські українці старої еміґрації в більшості були противні прийняттю партійного принципу в українсько - американськім політичнім життю. Немає сумніву, що нова реформа це вислід політичного пертя нових американських українців. Прийнято цю реформу ради загального добра і притягнення до праці нових вартісних сил з-поміж нової української еміґрації.

Погоджуючися на це, теж в ім'я здорового компромісу, американські українці старої та нової еміґрації прийняли на себе тепер велику відповідальність. Бо ж вони повинні тепер дотеперішню працю УКК ще краще розбудувати та стати ще поважнішим чинником в американськім житті для добра Америки та для визволення України. Віримо, що це почуття великої відповідальности серед членів нового УКК існує та що довершений компроміс є запевненням, що так станеться.

ЛІТО—ЧАС МАНДРІВОК

Можна довго прожити у якійсь країні й зовсім не знати її. Щобільше, — можна увесь вік прожити у власній країні й не знати її. Це торкається не тільки давніх часів, коли не було залізниць, авт, радія й телевізії, але й теперішнього часу швидких поїздок по світі літаками й спостерігання різних країн світу через телевізійні апарати.

Або інакше, — можна не мати літаків, ані радія і телевізії, але багато знати про чужі й про свою рідну країну. Усе залежить від бажання пізнавати.

Найпростіше, звичайно, пізнавати, читавши книжки про різні країни та народи. Зокрема існують прекрасно видавані і дешеві географічні журнали, які, в приступній формі, описують нам чужі країни. І шкода, що у нас самих немає звички читати або заохочувати нашу молодь читати ці чудові журнали.

Значно цікавіший спосіб пізнавати незнані землі, — це мандрівка. Мандрівка, окрім радости пізнавання, дає ще велике задоволення, заспокоювавши природній потяг людини рухатись. У цьому русі й вияв первісних інстинктів людини, й задоволення людини-спортовця, й заспокоєння відвічного прямування людського духу, — самому все бачити й пізнати.

Колись, на наших рідних зімлях, прагнення мандрувати селяни заспокоювали частими, переважно пішими мандрами на ярмарки чи „на прощу", себто у якісь центри релігійного життя на богомілля. Мандрівки такі часто тривали тижнями й були, звичайно, пристосовані до якогось великого свята восени, коли найпильніші господарські праці були покінчені й хлібороб міг вчинити щось і „для душі". Пам'ять про подорожі чумаків через розлогі наші степи аж до берегів моря по сіль, або перекази про незчисленні мандри козаків, — це теж вияв природи наших предків. „Бувалі люди", себто такі, що багато у світі бачили, були завжди побажаним гостем у наших дідів і розмова з такими людьми у якійсь мірі заступала наше прагнення прочитати щось про „далекі сторони".

Велика більшість українського населення в ЗДА перебула довгі мандрівки з своєї старої до нової батьківщини. Проте ці мандрівки мали іншу мету, а не пізнавати чужі країни й тому на це пізнавання не зверталося належної уваги. На новій батьківщині довелося тяжко працювати, а вільний від праці час присвячувати своїм домашнім чи громадським справам. Тому більшість з-поміж американців українського походження, лише в другому поколінні можуть дозволити собі розкіш мандрувати.

Інакше представляється справа з новою еміґрацією, яка опинилась тут у сприятливий зарібково момент і яка може відразу присвятити трохи часу й грошей на пізнавання незнаної землі.

Літо, а особливо осінь, — найкраща пора для мандрівок. І цю пору треба всемірно використати. Ніщо так не відсвіжить спрацьований у щоденній праці організм, ніщо не дасть стільки вражень, як мандрівка. Не повинна бути це далека мандрівка, що вимагає багато часу й грошей. Це може бути кількаденна мандрівка, але вона повинна сполучуватись з можливістю побути серед природи, помандрувати хоч трохи пішки (що в ЗДА зовсім не легко) та з можливістю приглянутись природі, людям та творам людських рук.

Лише під час такої мандрівки, ми зрозуміємо, як мало ми знаємо про свою країну і скільки цікавого і несподіваного для нас можна в ній побачити. В околицях Шікаґа і Клівленда знайдемо несподіваний спокій лісних озер та водні простори з смоляним запахом Канади, у Ню Йорку — затишок старих кладовищ ще з часів перших поселенців та широкий водний шлях Гудсону, яким ці поселенці прямували у глибину нового континенту ,у Пітсбурґу, на зелених горах добачимо сині дими промислового міста, що розкинеться біля наших ніг. А всюди навчимось про невсипущу працю людських рук, яка перетворила за кілька століть країну мисливства у країну промислу й хліборобства та поставила її на перше місце в ряді інших країн цивілізованого світу.

І тоді прийде зрозуміння безміру цікавого й повчального, що ховається в інших, заморських країнах, куди відходять величезні кораблі й куди треба буде й собі колись поїхати...

НОТАТКИ З СОВЄТСЬКОЇ ПРЕСИ

„Ленінсько-сталінська національна політика і дружба народів" була предметом „наукових викладів" „виїздної наукової сесії Інституту мистецтвознавства, фолькльору й етнографії наук СССР" у Львові. Ця сесія відбувалась в залі львівського політехнічного інституту. Як каже газета, „в роботі сесії беруть участь вчені, письменники, художники, скульптори, артисти, композитори, працівники музеїв і будинків народньої творчости Києва і Львова, а також мистецтвознавці Москви і Ленінграда". (Р. У." 23.5.).

„Узбецькі бавовнярі привезені на Україну для „передання свого досвіду у вирощуванні зрощуваного засіву бавовника". Услід за цією першою групою, прибула „в Київ нова група бавовнярів Узбекістана — колгоспників, техників-поливальників, бригадирів. Бавовнярі Узбекістану пробудуть на Україні понад місяць і подадуть на місцях допомогу в спорудженні зрошувальної сітки, організації техніки поливу, передадуть свій досвід по вирощуванні бавовника в умовах поливного землеробства". („Рад. Укр.", 25 травня).

Дмитро Галичин
Діючий заст. голови УКК.

РОЛЯ У. К. КОМІТЕТУ

Звіт з діяльности У.К.К. за час від Четвертого до П'ятого Конґресу (1949 — 1952)

(2)

4. Організаційна побудова і розбудова УКК

Український Конґресовий Комітет складається з Екзекутиви, Політичної Комісії, Дорадчої Ради, Контрольної Комісії і Ділових Комісій: Комісії внутрішніх зв'язків, Комісії зовнішніх зв'язків, Комісії для американських взаємин, Комісії публікацій та інформацій, та Статутової комісії. Для підготовки Конґресу була ще створена окрема Конвенційна комісія.

В минулому Конґресі взяли участь, і тим самим мали своїх безпосередніх або посередніх представників в Конґресовому Комітеті, такі центральні організації і їх відділи: Український Народний Союз, Провидіння, Народна Поміч, Злучений Український Американський Допомоговий Комітет, Союз Українок Америки, Американський Відділ Наукового Товариства ім. Т. Шевченка, Ліґа Української Молоді Північної Америки, Українські Американські Ветерани, Об'єднання б. Вояків Українців в Америці, Самопоміч, Організація Державного Відродження України, Організація Оборони Чотирьох Свобід України, Спілка Української Молоді Америки, Т-во Політичних В'язнів, Т-во Прихильників Української Визвольної Боротьби, Об'єднання Українських Жіночих Організацій, Український Золотий Хрест та Т-во Ветеринарів.

Виконуючи постанову Конґресу щодо дальшої консолідації українських громадських сил в Америці та дальшої розбудови УККомітету, в звітовому часі пощастило створити передумови та практично завершити консолідацію всіх американських українців і їх інституцій в одній центральній репрезентації — Українському Конґресовому Комітеті. Сьогодні членами Українського Конґресового Комітету є такі центральні організації американських українців:

I. Братсько-запомогові: Український Народний Союз, Український Робітничий Союз, Союз Українців-Католиків „Провидіння", Українська Народна Поміч Америки;

II. Політично - ідеологічні: Організація Державного Відродження України (ОДВУ), Організація Оборони Чотирьох Свобід України (ООЧСУ), Організація Приятелів Визвольного Руху України, Американсько-Українське Національно-Демократичне Об'єднання, Об'єднання Українських Демократичних Організацій в Америці, Українська Гетьманська Організація, Українці Революційно-Демократичних Переконань та Українська Вільна Громада в Америці.

III. Наукові: Американський Відділ Наукового Товариства ім. Шевченка, Американський Відділ Української Вільної Академії Наук, та „Обнова" — Католицьке Академічне Об'єднання Українських Мистців, Науковців і Професіоналістів;

IV. Професійні: Українське Лікарське Товариство, Товариство Українських Інженерів, Товариство Українських Ветеринарних Лікарів, Товариство Українських Професіоналістів, Товариство Українських Правників в Америці, Українська Учительська Громада та Об'єднання Українських Мистців в Америці.

V. Громадсько-Допомогові: Злучений Український Американський Допомоговий Комітет (ЗУАДК), „Самопоміч" — Об'єднання Українців в Америці, Демократичне Об'єднання бувших Репресованих Українців з-під Совєтів (ДОБРУС), Український Золотий Хрест, Союз Українських Політичних В'язнів, Український Фінансовий Комітет для допомоги Українській Національній Раді;

VI. Молодечі: Ліґа Української Молоді Північної Америки, Союз Української Католицької Молоді, Ліґа Української Православної Молоді, Організація Української Молоді „Пласт", Спілка Української Молоді Америки (СУМА), Об'єднання Демократичної Української Молоді (ОДУМ), Злучені Українські Студентські Організації „Зарево";

VII. Жіночі: Союз Українок Америки, Об'єднання Українських Жіночих Організацій, Матірній Союз Українок;

VIII. Військових ветеранів: Українсько-Американські Ветерани; Об'єднання Бувших Українських Вояків в Америці, Братство Українських Січових Стрільців, Братство Бувших Вояків УПА, Т-во Приятелів Української Національної Ґвардії.

Отже, Український Конґресовий Комітет репрезентує сьогодні всіх 36 центральних американсько-українських організацій та разом коло 1,500 їхніх відділів, що практично охоплюють все американсько-українське життя в усіх його галузях і проявах. Ця консолідація, завершена в Українському Конґресовому Комітеті в звітовому часі є безприкладна не тільки в історії української спільноти в Америці, але й в світі. Нашим дальшим завданням буде цю консолідацію закріпити та створити для неї ще кращі передумови і основи співпраці.

Повна консолідація американських українців в їхньому центральному представництві, в Українському Конґресовому Комітеті, становить без сумніву одне з найбільших досягнень американського українства. Сьогодні Український Конґресовий Комітет має в своєму складі американські відповідники всіх політичних і громадських українських груп, течій і середовищ, крім, очевидно, комуністів. Ми на практиці доказали, що об'єднання всіх українських сил в одній центральній репрезентації цілком можливе. Ми доказали нашим братам на інших континентах і в інших країнах, що між нами немає таких розбіжностей, які могли б стояти на перешкоді в спільному змаганні до спільної мети. Ми доказали, що для ідеї визволення України та для оборони найвищих досягнень цивілізованого людства можуть спільно і рам'я об рам'я працювати в одній своїй центральній репрезентації українські націоналісти і соціялісти, республіканці і монархісти та всі відтіні ліберальних груп. Ми доказали на практиці, що українці направду можуть мати спільну мову, та що всі ті „історичні" арґументи, які наводяться для виправдання чи виснення на те, що українська політична еміґрація в Европі ще досі не потрапила створити одної і всеобіймаючої політичної репрезентації, не мають своїх глибших основ.

Звичайно, слухаючи цих виводів, кожний намагається відповісти на одне основне питання: що було тою магічною силою, що призвела до такої повної консолідації американських українців в одній центральній репрезентації? На цей один запит можна б дати багато відповідей. Спробуймо назвати бодай кілька з них. Вважаємо, що основою успішної консолідації американським українців в одній репрезентації були:

1. Наявна потреба і конечність такої консолідації;

2. Атмосфера та засади і принципи американського народоправства та лібералізму, засади чесних змагань в рямках одної спільноти, але ніколи коштом тої ж спільноти;

3. Громадська виробленість американських українців, без уваги на те, коли і звідки вони приїхали до цеї країни;

4. Ліберально-толерантна у внутрішньо-українських справах плятформа УККомітету, ухвалена попереднім Конґресом, який відмовився від активної участи та встрявання в суперечності европейських українських політичних угрупувань, але натомість ствердив об'єктивну і абсолютну потребу об'єднання та координації всіх діючих українських політичних сил, залишаючи їм самим знайдення і устійнення форм такої координації. Практика виявила, що таке становище попереднього Конґресу було правильне, бо без нього ми ніколи були б не завершили наших консолідаційних зусиль до такої міри, як сьогодні. Вважаю, що відповідний висновок з цього повинен зробити теж теперішній наш Конґрес.

5. Авторитет самого Українського Конґресового Комітету, здобутий інтенсивною працею та підтриманий широкими масами американських українців. Не можу тут окремо не відмітити, що одну з рішальних роль в цій нашій консолідаційній акції та в створюванні передумов до неї відіграла наша американсько-українська преса.

(Продовження буде).

ПРИВІТ Д-РА С. ВИТВИЦЬКОГО П'ЯТОМУ КОНҐРЕСОВІ А. У.

Представник Української Національної Ради, керманич ресорту закордонних справ її Виконного Органу, д-р Степан Витвицький, склав П'ятому Конґресові Американських Українців такий привіт:

Достойне Зібрання! Українські Громадянки і Громадяни!

Маю оце честь від імені У. Н. Ради привітати через Ваш Конґрес цілу українську організовану громаду Північної Америки. Перш-усього складаю від її імені привіт так званим старим іміґрантам, себто тим, які прибули сюди за т. зв. добрих передвоєнних часів. Але за тих т. зв. добрих часів не було можливости для Вас добути собі передумови Вашого існування на Батьківщині, і тому Ви мусіли розпрощатись з нею і, взявши грудку рідної землі за пазуху, шукали собі долі в іншому світі. Тяжко Ви пробивались через цей новий для Вас світ. Важкими молотами лупали Ви тверді скелі підземних майнів, рясним потом зливались Ви по душних фабричних заводах, неструдженими руками перетворювали Ви розлогі пустарі в родючі фарми і цвітучі городи. А разом з цим Ви будували тут свої церкви, ставили свої Народні Доми, засновували свої організації, даючи цим доказ своєї культури. І хоч своїм важким трудом Ви добули собі передумови свойого пристойного життєвого побуту, то Ваша думка завсіди рвалася до дому. Ваші думки і почування були нерозривно зв'язані таємним духовим зв'язком з Вашою Батьківщиною. І коли тільки вона потребувала Вашої підтримки, Ви завжди спішили їй з своєю обильною, матеріяльною у моральною допомогою.

Цих виявів Ваших високопатріотичних почувань український народ ніколи Вам не забуде і від роду в рід згадуватиме своїх вірних синів і дочок з-за Океану.

А другий мій привіт — до т. зв. нових іміґрантів. Ви прибули сюди тільки на тимчасовий побут, щоби знайти тут захист перед жорстокою рукою большевицького окупанта. Ваше завдання розказати світові про положення українського народу, про його визвольну боротьбу та її найвищу мету і вказати на грозу, яка йде від російсько-большевицького імперіялізму для цілого світу. А потім Ви маєте вертатися на територію України, щоби там виконати ті завдання, яких вимагатиме від Вас її визволення і віднова та розбудова Української Держави. Бажаю Вам, щоби Ви якнайскорше діждалися висліду своїх визвольних змагань.

Так само як у хвилину нашої душевної скорботи, або нашого духового ідійому, так само сьогодні, в оці святочні дні Вашого Зібрання, наша думка припадає до батьківської землі і наша душа єднається з усім українським народом в однім акорді любови Батьківщини. Вітаємося зі своїми страждучими братами і сестрами, і складаємо їм в нашім скромнім дарунку квіти наших найкращих почувань. Не падайте духом, горі держіть свої серця, — Вам Бог помагає!

Українська Національна Рада з усієї душі вітає Ваш сьогоднішний Конґрес, як парлямент американських українців. Її привітання і найщиріші побажання для Вас сповиті почуттям подвійної радости. Перша радість — це радість з успіхів Вашої діяльности, яка причинилась до актуалізації української проблеми в тутешній метрополії міжнародної політики і до приєднання нам нових приятелів в американському світі.

Друга радість — це факт консолідації українського громадянства довкола Вашої Установи. Українська національна рація диктувала Вам і тим організаціям та політичним групам, що діяли поза схемою Вашої Установи, скласти прелімінарну догоду про об'єднання. УНРада бажає із щирого серця, щоби це об'єднання довершилося на сьогоднішньому Конґресі і щоби охолило всіх українців Північної Америки.

На чоло сьогоднішних Ваших нарад вибивається м. ін. справа українського політичного фронту в цей найбільш відповідальний історичний момент. Здається, зайва річ доказувати, що існування двох, трьох, чи більше центрів нашої визвольної боротьби — це значить ніякий центр. Дорого приходилось і приходиться платити нашому народови за розкоші кількох центрів. Ніде в світі не зустрічаємо креації з двома головами, себто з двома центрами, а якщо вона виїмково з'являється, то її вважаємо нежиттєздатною аномалією. Хоч ми є свідками виїмкової напруги патріотичних почувань нашого загалу, то всі наші оці благородні почування і зроджені ними жертвенні діла можуть піти на марне, якщо ми не створимо одностайного визвольного фронту. Є тільки один український народ, одна українська держава і може бути тільки один державний Центр!

В ході наших політичних пересправ чуємо нераз завваґу, що на території України діє Повстанча Армія та що нею кермує окремий орган. На це слід відповісти, що військо є гордістю і цінністю цілого народу і що воно не може стояти під проводом якоїсь партійної монополії, бо тоді воно тратить свій високий престиж і свій характер. Воно мусить стояти під тотальним правлінням цілого народу, а зокрема його найвищої репрезентації.

Між усіма українськими політичними групами нема ніяких розходжень ані відносно ідеологічних засад, ані теж відносно засобів нашої визвольної акції. І тому ніщо не повинно стояти на перешкоді, щоби включити сектор нашої збройної дії в систему УНРади. Що це є в інтересі української державної рації, напевне схотять зрозуміти ті провідні політичні діячі, які досі стояли осторонь УНРади. Таку розв'язку вважати треба тим більш необхідною, що дія Повстанчої Армії є тільки одним з відтинків всего боєвого протибольшевицького фронту, на якому стоїть увесь український народ. Послугуючись всякими методами боротьби, вся акція спротиву має величезне моральне значення для всего демократичного світу і вона встановляє пропечистий доказ, що понад усякі переслідування, вязниці і концентраційні табори, Соловки, Колими, голод і розстріли є непереможна сила людського духа, якій належатиме остаточна перемога.

Хочу закінчити оцей мій привіт побажанням, щоби сьогоднішний Ваш Конґрес став благовістителем з'єднання не тільки американських, але всіх українців поза межами Батьківщини. До Ваших нарад прислуховуються пильно всі українські громадяни Америки; за ними слідкує кожний українець нашої діяспори; з напруженою увагою дожидають їх висліду наші земляки в Україні; прислухуються до них теж тіні великих постатей нашої історії. Над головами всіх нас простягає свою руку страждуча Україна, яка благословить нас тугою за своїми дітьми, що розбрилися по всьому світу, ласкою свого терпіння і молитвою, щоби Бог післав нам єдиномисліє. Єдиномисліє в наших серцях та умах і в одностайності нашого діла, що має завершитись визволенням Народу!

Привіти і послання П'ятому Конгресові Американських Українців

„П'ятий Конґрес Американських Українців, що відбувся в днях 4—6 липня в Ню Йорку, одержав величезну кількість привітів і послань з цеї країни та з усіх кінців світу. Крім окремого привіту від президента Трумана (г. „Свобода" з 8го липня), свої привіти та окремі послання надіслали Конґресові теж численні сенатори і конґресмени Злучених Держав. Нижче подаємо деякі уривки з поодиноких привітів.

Сенатор Вільям Бентон
(демократ з Конектикат):

„З нагоди Вашої конвенції дозвольте мені висловити мій подив до знаменитої праці, яку виконує Український Конґресовий Комітет Америки в нашій світовій бортьбі проти комунізму. Я цілком здаю собі справу з терпінь українського народу та його безперервної бортьби проти совєтської тиранії. Я познайомлений з подвигами Української Повстанської Армії. Я твердо вірю, що совєтські злочинці, які допустились масакри у Вінниці, того ядерного прикладу народовбивства, одного дня будуть притягнені до відповідальности. Ви маєте мою повну підтримку у Вашій меті, щоб визволити поневолений український народ із совєтської неволі та створити вільну і демократичну Україну... Я бажаю Вам всім успіхів та передаю свої найсердечніші привітання для всіх учасників Конґресу".

Сенатор Стайлз Бриджес
(республіканець з Ню Гемшир):

„В цю річницю Дня Незалежности хай мені буде вільно поґратулювати Українському Конґресові за його безперервну кампанію для поінформування Америки про злочинний характер світового комунізму. Ваша організація належить до тих, які працюють для збереження волі, здобутої для нас нашими предками 176 року тому та закріплення наступними поколіннями, предки яких прийшли з цілого світу, щоб створити з Америки велику націю, якою вона є сьогодні..."

Сенатор Пол Г. Доґлес
(демократ з Ілиної):

„Мої привітання і найкращі побажання для американських українців, що в річницю Дня Незалежности зібралися на свій П'ятий Конґрес в Ню Йорку... Ґратуляції за Ваші зусилля підтримати справу волі і миру в цілому світі. Ми потребуємо більше таких відданих громадян, як Ви... Тільки ті, що самі зазнали терпінь від комуністичної тиранії, знають її брутальність. Український нарок натерпівся і він її знає. Він є високовартісним союзником в боротьбі, щоб не допустити комуністів від запанування над світом. Хай процвітає Ваша праця і увінчається успіхом".

Сенатор Джан Маршал Ботлер (республіканець з Меріленду):

„Ґратуляції з приводу Вашої п'ятої трирічної конвенції! Я зокрема заінтересований, що між головними цілями Вашої організації є змагання, щоб здобути волю і незалежність всіх націй за залізною аслоною в Европі і Азії. Я вважаю, що тій цілі ця країна повинна дати всю свою піддержку".

Сенатор Ґеррі Ф. Бирд
(демократ з Вірджінії):

„Мої найкращі побажання успіху П'ятому Конґресові Американських Українців..."

Сенатор Гомер Кейпгарт
(республіканець з Індіяни):

„Я хочу, щоб Ви знали про великий подив, який я маю до Вашого народу та до безупинної праці Вашої організації, щоб високо тримати смолоскип волі проти сил гноблення..."

Сенатор Гюберт Г. Гомфрі
(демократ з Міннесоти):

„...Я, звичайно, познайомлений із спротивом українців проти російського комунізму і аґресії. Безупинна боротьба українського народу проти совєтської тиранії править за смолоскипне стітло надії і перемоги. Вона розвіяла міт совєтської всемогучости та доказала, що комунізм можуть успішно поборювати в рямках кордонів СССР — перші совєтські жертви... Ваша організація робить прислугу вільному світові не тільки своєю працею і безупинним поборюванням комунізму, але теж добрим ділом інформування нас про обставини в Україні та про активну повстанську боротьбу проти совєтської влади. Хай мені буде вільно використати цю нагоду та висловити мої найкращі побажання Українському Конґресові. Хай Ваше зібрання відновить надію і завзяття. Ваш дух і рішучість поділяють всі волелюбні народи в світі. Спільна боротьба проти тиранії зміцнює вузли братерства, що запевнить нам перемогу!..."

Сенатор Ірвінґ Айвес
(республіканець з Ню Йорку):

„...Прохаю Вас передати делеґатам і гостям П'ятого Конґресу Американських Українців мої гарячі привітання і побажання. Завзяті і многострадальні українці та їхні брати в цілому світі продовжують протиставитись тоталітарному лихові Совєтської Росії. В цій всеохоплюючій боротьбі всі волелюбні народи мусять держатись разом проти сил безбожного комунізму. Об'єднані цілями, ми повинні здобути неминучий триюмф над нашим противником. Я молюся, щоб цей день визволення був недалекий".

Сенатор Едвін С. Джонсон
демократ з Колорадо):

„... Я переконаний, що Ваш Комітет продовжуватиме свою завзяту боротьбу проти комунізму. Прохаю Вас прийняти мої найсередечніші побажання найбільших успіхів для Конґресу".

Сенатор Роберт С. Керр
(демократ з Оклагоми)

„... Ваша праця для поборювання комунізму є високоважливою службою для всіх американців, і хоча я не можу бути приявний (на Конґресі) на мою піддержку боротьби проти комунізму Ви завжди можете рахувати ..."

Сенатор Герберт Г. Лімен
(демократ з Ню Йорку):

„Я дуже радий, що можу післати мої привітання Українському Конґресовому Комітетові Америки, що відбуває п'ятий Конґрес Американських Українців в Ню Йорку ... Вклад американців українського походження у вільні демократичні традиції Злучених Держав та в справу миру в цілому світі є видатний. Впродовж кількох минулих місяців я віддавав велику частину зусиль для забезпечення, щоб традиції Америки як пристановища для втікачів від релігійних і політичних переслідувань не були втрачені. Боротьба проти іміґраційного законопроєкту МекКарена-Волтера переконала мене, що ми завжди мусимо стояти на сторожі проти тих, що бажали б змінити розуміння Америки та скерувати нашу національну політику на шляхи, які віддалюють від того, що є найліпше в традиціях нашої країни. Вір'ю, що матимете успішне зібрання та що Ваше гасло боротьби проти комунізму одушевить Вас скріпити демократичну базу нашої власної країни та збільшити сил інших демократій світу".

Сенатор Воррен Ґ. Меґнусон
(демократ з Вашинґтону):

„Ґратуляції з приводу вашого п'ятого Конґресу та за аспірації американців українського походження щоб мільйони поневолених комуністичним імперіялізмом народів досягнули свою волю і незалежність. Конґрес припадково сходиться з Святом Дня Незалежности, а приготовані до затвердження резолюції є дальшим висловом Вашого патріотизму. Прохаю Вас прийняти мої найкращі побажання успішних і корисних нарад ..."

Сенатор Карл Е. Мунд
(республіканець з Південної Дакоти):

„... Сподіюся, що Ваше зібрання буде найбільш успішне та що Ви продовжуватимете Вашу велику боротьбу проти комунізму тут і закордоном, за яку Вашу організацію окремо відмічено ..."

Сенатор Ричард М. Ніксон
(республіканець з Каліфорнії):

„...Буду Вам вдячний за передачу моїх найкращих побажань всім делеґатам, які братимуть участь в Конґресі, та запевнення їм моєї повної підтримки для Вашої організації і її гідних признання зусиль для встановлення вільної і незалежної України".

Сенатор А. Вілліс Робертсон
(демократ з Вірджінії):

„... Завважую, що Ви знову повторюєте твердження, які я видвигав в основі в моїх промовах в минулому, а саме, що прагнення мільйонів народу під пануванням Політбюра до волі і незалежности, якої вони ще досі не досягнули, становить найслабше місце в совєтській системі. Я теж переконаний, що призначенням Злучених Держав є піддержати всіми своїми силами права народу за залізною заслоною, як і в цілому світі, на ці основні і невідємні вольності, які ми проголосили в Американській Декляраціі Незалежности та які ми намагались забезпечити Конституцією ..."

Сенатор Ричард Б. Россел
(демократ з Джорджії):

„Мені приємно висловити Вам найкращі побажання для найбільш успішного зібрання членів Українського Конґресового Комітету Америки. Запропоновані Вами резолюції є доказам Вашої відданости і беззастережної підтримки справи людської волі і самовизначення в цілому світі, та заохочує уряд Злучених Держав в його рішучости протиставитись імперіялізмові і комуністичній аґресії, що загрожують всім вільним людям світу ..."

(Продовження буде)

ВІСТІ З Н. Т. Ш.

Шанування пам'яти З. Кузелі й І. Зілинського.

Наукове Товариство ім. Шевченка зазнало в останніх тижнях важких втрат. Дня 20-го квітня 1952 помер в Празі дійсний член НТШ проф. Іван Зілинський. Дня 24 травня 1952 помер в Парижі голова НТШ проф. д-р Зенон Кузеля.

Для вшанування їх пам'яти влаштував А. В. НТШ в неділю 15 червня ц. р. в полудне Панахиду в церкві ОО. Василіян в Ню Йорку. Панахиду відслужили о. д-р М. Ваврик і о. д-р Ф. Побігушка. Співав хор „Думка" під керівництвом М-ра Л. Крушельницького.

Після Панахиди зібралося коло сотки визначних представників нашого наукового світу та громадянства в залі Літературно-мистецького Клюбу, де відбулися жалібні сходини присвячені пам'яті Покійних.

Проф. М. Чубатий відкрив сходини коротким словом, характеризуючи проф. Кузелю, як всесторонного вченого і громадського діяча, що ціле своє життя присвятив службі народові. Знову ж проф. І. Зілинський — це був тип кабінетного вченого, що своїми глибокими студіями посунув українську науку, головно в ділянці діялектології. Присутні повстанням з місць вшанували їх пам'ять.

Проф. д-р Роман Смаль-Стоцький накреслив сильветку Зенона Кузелі, як людини і громадського діяча та змалював його діяльність, спершу як бібліотекаря і лектора української мови в Чернівцях, пізніше як організатора українського життя в таборі полонених у Зальцведель, згодом як визначного журналіста й голову Клюбу Журналістів у Берліні, співробітника різних чужинецьких енциклопедій, члена Українського Наукового Інституту в Берліні.

Проф. д-р Василь Лев познайомив присутніх з діяльністю проф. Кузелі на полі етнографії й етнології. Його найважливіший двотомовий твір — це „Дитина у віруваннях українського народу". Проф. Кузеля публікував низку дальших праць у Записках НТШ („Посижіння при покійнику", „Бойківське весілля у Лавочному" і і.) та в зах.-европ. журналах. Він вів десятки років бібліографічні покажчики літератури по своїй спеціяльності. Дав цінні огляди етнографії України в УЗЕ й ЕУ.

Проф. д-р Кость Кисілевський змалював постать пок. проф. Івана Зілинського. Це був найбільший дослідник української діялектології. Він цікавився м. і. т. зв. „ізоглосами", які часто міняють свій біг.. Проф. Зілинський заступав думку, що жива мова находиться в постійному русі. Як професор української мови в Краківському, а пізніше у Пражському університетах написав низку цінних праць з ділянки фонетики і діялектології. Проф. Зілинського цінувала скромність і обережність у заключеннях.

Др Софія Рабій-Карпінська, кол. учениця проф. Зілинського з Кракова, поділилася з присутніми жмутом особистих споминів з праці на семинарах української мови проф. Зілинського, що відбував в часі ферій наукові поїздки зі студентами та досліджував українські говори.

Генеральний Секретар Української Вільної Академії Наук, професор Манітобського Університету др Ярослав Рудницький зложив на руки проф. Чубатого вислови співчуття від імені УВАН-у.

Д-р Ю. Налисник згадав, що в селі Красній на Лемківщині збудовано перед війною величавий Народний Дім. До його будови причинився видатно пок. проф. Зілинський.

Доповідь проф. д-ра Ярослава Рудницького

Дня 21 червня 1952 р.. виголосив проф. др. Ярослав Рудницький доповідь на тему: „Зенон Кузеля і Іван Зілинський, як мовознавці".

Побіч наукової праці в ділянці етнографії мас проф. Кузеля великі заслуги на полі української лексикології. Він опрацював і видав „Словник чужих слів" (І.вид. 1912, 2 вид. 1919), спільно з проф. Я. Рудницьким веeликий українсько-німецький словник (1943) та подібний німецько-український словник, який був під кінець війни вже зложений, але не появився друком. Дальше підготовив проф. Кузеля великий українсько-німецький господарський словник, редаґував деякі інші словники та подав дуже цінний погляд української лексикографії.

Проф. І. Зілинський працював на полі української фонетики і діялектології. Він перший звернув уваґу на т. зв. „подзвінчання" слів. Його „Правопис" діждався 5 видань. Його твір „Фонетичний опис української мови" є синтезою української фонетики. Проф. Зілинський працював над лінґвістичним, зокрема діялектологічним атлясом, а крім того над українським ортоепічним словником. Покійний професор опрацьовував кільканадцять років біжучу бібліографію всього українського мовознавства.

В дискусії забирали слово: проф. Ковалів, проф. Чубатий, п.д-р Рабій-Карпінська і проф.. Савчук.

Доповідь д-ра М. Вацика

Дня 24 травня 1952 р. виголосив д-р Микола Вацик доповідь на тему: „Розвиток національно-політичних поглядів Ів. Франка". Доповідь викликала оживлену дискусію.

Доповідь проф. О. Оглоблина

Дня 7 червня 1952 р. виголосив проф. д-р Олександер Оглоблин доповідь на тему: „До проблеми іконографії Мазепи". Зміст доповіди оголосимо вкоротці.

Дім Української Культури

Перебрання посідання новонабутого дому при 13 вулиці в Ню Йорку наступить вже 9 липня 1952. Скоро після цієї дати приступить НТШ до ремонту дому. У зв'язку з тим ведеться акція за приєднанням дальших членів основників і членів-добродіїв. Твориться окремий Комітет Спонзорів Дому Української Культури.

Члени-прихильники НТШ

Повну вкладку в сумі 25 долярів за 1952 рік вплатили досі такі члени-прихильники: Д-р Пелехович-Гайворонська, Іван Басараба, Яків Удич, Андрій Блащук, д-р Іван Макаревич, Михайло Брунець, Осип Кочан, Антін Артимович, Степан Куропась, Роман Карівник Михайло Баран, Григорій Левуш.

Заклик до членів НТШ

У зв'язку з недалекими Заг. Зборами А. В. НТШ прохає дійсних ізвичайних членв НТШ, які прибули з Европи і не зголосилися досі особисто або писемно в канцелярії НТШ, подати свої адреси Науковому Товариству ім. Шевченка в Ню Йорку найпізніше до дня 15 серпня 19952.

Адреса НТШ:

Shevchenko Scientific Society, Inc.
50 Church Street, S. 252
New York 7, N. Y.

ВІДГУКИ ДНЯ

ПОЖНИВ'Я КОНҐРЕСУ

Пожнив'я — це згрібання колосків після жнив, у цьому випадку — після П'ятого Конґресу У.К.К.

Отже:

Про цю справу дуже не легко мені писати.

Раз тому, що вже перед Конґресом стільки нарід понаписував, що кинути якусь ориґінальну думку майже неможливо.

Два тому, що написати добре — вийде звигайний звіт, напишу менше добре — образяться всі партії, групи і гурти, з яких деякі подібні до себе, як бандерівці і угаверівці, ні!, ще більше, як СУНД і УНДС.

Але, хог сядь і плаг, писати треба. „Відгуки дня" мають бути відгуками дня, а що на Конґресі був гук, то повинен бути і відгук.

Спитаєте що за гук?!.

Цікавих відсилаю до дуже оглядного уступу в „Свободі" п. з. „Інцидент". Там сказано, що гастина делеґатів кригала на одного промовця.

А я додам: Потім ця гастина перестала кригати, коли на неї накригали, щоб вона не кригала.

Крім цього хтось дуже політигно вироблений подбав за те, щоб на коридорі були дзбанки з холодною водою, якою можна було гасити партійну спрагу — безплатно і в довільній кількості, що теж у великій мірі пригинилося до парляментарного настрою.

Назагал відбулося все гарно, хог делеґати більше протестували проти людей, як проти партій і більше оплескували промовців, як їх промови.

Один промовець сказав, що Конґрес це український парлямент Америки.

Може бути ...

І ось при вислові „парлямент" прийшли мені на думку — одна фотографія і один спомин.

Фотографія:

Велигезні каменюки, положені в коло. А під фотографією підпис: „Найстарший парлямент світу". Це в Ісляндії. Розумні вікінґи заснували тисяга років тому перший парлямент. Розумні не тільки тому, що заснували, але й тому, що притаскали на крісла для послів великі камені. Хогби який силаг був посол, то не міг двигнути каменюки, щоб ужити його як арґументу проти політигного противника. Камінь президента був найбільший, бо й між президентами трапляються нераз неабиякі силагі ...

Крісла на Конґресі були легкі, і я в одному моменті трохи побоювався, але треба признати, що крім слів нігого більше не літало в повітрі. Все ж таки не зашкодить на майбутнє крісла позв'язувати ...

А тепер спомин:

Рік 1919, Станиславів, Парлямент З.О.У.Н.Р.

Вже три дні йде дебата на тему земельної реформи. Дискусія гаряга, одні є за більшим наділом, другі за меншим, одні є за викупом землі, другі за конфіскатою. Найгастіше забирають слово адвокати, професори, лікарі, духовники. Врешті встає селянин і каже: „Гармати під Городком гудять, а ми в Станиславові землю ділим!.. Чи не треба було б подумати про муніцію для фронту?!"

Під гас деяких промов на Конґресі вставав передо мною спомин зі Станиславова. Резолюції притемнили його, а новобибраний Комітет повинен його зовсім розвіяти.

Галактіон Чіпка

ПОВІДОМЛЕННЯ

Цим повідомляю, що четвертого тому моєї книги „Діти Чумацького Шляху" видруковано, за моїм замовленням та оплатою 2,500 примірників. Права друку чи передруку я нікому не передавала. Весь тираж зберігається у мене, і книгарні можуть закупити четвертий том тільки від мене.

Якби хто інший поза мною звертався до книгарень із пропозицією постачати їм згадану книжку, прошу повідомляти мене про це на адресу: 640 E., 13th St., New York 9, N. Y.

Д. Гумена.

(Ог.)

Успіх новоприбулого українця

Богдан Йосафат Кізима уродився у Львові. До школи ходив в Стрию, де скінчив гімназію під трьома окупаціями: польською, російською і німецькою, та під трьома різними системами. Був рівнож учнем Вищого Музичного Інституту ім. Миколи Лисенка в Стрию.

В 1942 р. здав матуру та почав студіювати лісництво у Львові. Не було то легко, бо все під загрозою примусової роботи (т. зв. бавдінсту) або й вивозу до Німеччини.

В р. 1944, з наслідок воєнних подій, опинився в Німеччині і працював там як робітник аж до приходу американської армії.

Відтак вписався на університет в Мюнхені, щоб продовжувати студії лісництва. Серед найтяжчих обставин: чужа мова, брак підручників, мешкання, харчів і т. п. — пробивався вперед і в грудні 1947 р. зложив іспит. Після цього повернув на оселю Д. П. в Регенсбурзі і користаючи з того, що УТГ Інститут в міжчасі зорганізував в Регенсбурзі виклади, доповнив свої студії деякими предметами. Виклади відбувалися в окремих будинках за Дунаєм і становлять вони може найкращі спомини зі скитальщини.

В квітні 1949 р. прибув до ЗДА. Працював в фабриці в Ню Йорку, а вечорами ходив на курси англійської мови.

Щоб зактуалізувати свої студії лісництва, постановив здобути американський диплом. Не було це легко, бо не мав стипендії. Та прихильний Деканат Лісництва Університеті Єйл в Ню Гейвен пішов йому на руку, даючи можливість праці при університеті. І так по двох роках студій і праці заразом, студент Богдан Кізима осягнув диплом (МестерофФорестрі).

Попри науку брав живу участь в товариських імпрезах так в своїй школі як і в Інтернаціональнім Студентськім Центрі, зорганізованім при Університеті Єйл, в якім представлені чи не всі народи світу.

Друзі зі всіх сторін світу радо слухали всього, що розказував їм про свій рідний край, нарід, його історію і терпіння.

Університет Єйл повинні взяти під увагу і інші студенти українці з огляду на його близькість від метрополії, як рівнож з огляду на численну українську кольонію в Ню Гейвені, осідку університету.

Б. Й. Кізима є активним членом У. Н. Союзу та належить до його 414 відділу.

Г. Б.

Богдан Кізима

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співласниками тринадцяти мільйонового Союзового майна!

Обмежено кількість іміґрантів до Канади

Внаслідок сильного натиску певних кіл організованого робітництва, які побоюються масового безробіття, федеральний уряд зменшив кількість іміґрантів, що їх буде допущено до Канади в 1952 р. Минулого року тут поселилося 194.000 нових поселенців, більшість з яких походить із Европи. Цього року, як довідуємося з заяви міністра іміґрації В. Гарісса, до Канади буде допущено яких 100-150 тисяч іміґрантів.

Це число, — сказав міністер, — вірно віддає „сприймальні спроможності" нашої країни на цю пору; значить канадійська промисловість, хліборобство та інші ділянки затруднення, як і суспільні організації Канади можуть справитися тепер тільки з такою кількістю нових людей.

Однак таке становище міністра іміґрації не має загального одобрення канадійського суспільства. Деякі кола організованого робітництва надалі твердять, що кількість іміґрантів рішуче за велика, зате деяка кількість часописів і багато промисловців стверджують щось протилежне: передбачена на 1952 рік кількість іміґрантів є рішуче за мала.

Ось щоденник „Гльоб енд Мейл" (Торонто) запитує в одній із своїх передових статей: „Чи сорок років тому канадійці говорили щонебудь про „сприймальні можливості" їхньої країни? Сумніватись треба теж, чи американці застановлялися колись над такою справою. Зате вони абсорбували кожного; хто тільки поселився серед них, і не турбувались своїми „сприймальними можливостями". Канада, із населенням сім з половиною мільйонів, могла абсорбувати у 1912 р. 375.756 іміґрантів, а США, з населенням 95 мільйонів, сприйняли 838.172.

А сьогодні кількість іміґрантів до Канади узалежнюється від „сприймальних можливостей" нашої країни. Ось міністер іміґрації Гарріс заявляє нам, що цього року тільки 100-150 тисяч буде допущено до Канади, тоді як у минулому році могло тут поселитися 194 тисячі. На якій основі спирає він свої припущення, що наша країна в 1952 р. відчуватиме рішуче менший брак людей, як у 1951 р.? Бо покищо ніхто в нас навіть не знає, скільки ми потребуємо людей, аби виконати всі пляни, що їх започаткувала Канада. Ніхто досі не зробив ніякого замітнішого зусилля, щоб це обрахувати. Серед таких отже умов усяка іміґраційна квота є фіктивною цифрою . . .

Гю Крамбі, уступаючий президент Асоціяції Канадійських Промисловців, недавно закликав до збільшення іміґрації та видобутку сировин для промислових цілей. Щодо теперішнього безробіття, то — на думку Крамбі — деяке безробіття завжди буде, але воно не є загрозливе; крім того іміґрація є одним з протизаходів проти безробіття, бо „кожний новий канадієць є новим покупцем на наші промислові вироби і хліборобські продукти.

Зокрема Крамбі звернув увагу на заходи британського уряду, який недавно призначив 1.500.000 фунтів стерлінґів (около 4.500.000 дол.) на переїзд еміґрантів (головно до Австралії). Подібний плян, на думку Крамбі, повинен опрацювати канадійський уряд в порозумінні з британським, щоб фінансово влегшити іміґрантам з В. Британії поселення в Канаді.

Дальше президент Асоціяції підкреслив потребу збільшення нашої промислової продукції. США воліли б бачити Канаду тільки як „доставця дерева й води". Щоб тієї ролі уникнути, Канада мусить збільшити видобуток сировини настільки, наскільки це потрібно, й наскільки економічно.

Щоправда минулої зими в Канаді відчувалося деяке безробіття; чи це було наслідком надмірної іміґрації чи переходового послаблення канадійської торгівлі — важко сказати. Але правдою є те, що й багато новоканадійців опинилося без праці.

Профспілки звичайно вважають, що масова іміґрація причиняється до зменшування заробітних платень, бо, мовляв, новоканадійці погоджуються працювати за меншу платню. З другого боку профспілкові лідери добачують загрозу для організованого робітництва з боку неорганізованого, яке зростає у вислідї масової іміґрації й утруднює, на їх думку, позицію профспілок у часі спорів з підприємцями за заробітні платні.

„Канадійська Сцена"

Часопис „СВОБОДА" повинен знаходитись в кожній українській хаті.

Відбувся II. Конґрес Українців-Католиків Сх. Канади

Торонто (ак.) — При участи Екзарха Сх. Канади, Кир Ізидора Борецького, який тільки що повернувся з 5-титижневого побуту на Світовому Евхаристійному Конґресі в Барсельоні та в Зах. Европі і коло 150 делеґатів від різних українських католицьких організацій Сх. Канади, відбувся у днях 4-6 липня 1952 в Торонті Другий Католицький Конґрес Східного Екзархату. Конґресові наради відбулися в суботу 5. липня ц.р. в залі Церкви св. о. Николая. Пленарним засіданням проводив одинокий алдерман-українець Торонта й голова Кат. Акції в Онтеріо, д-р Кучерепа. Основний реферат виголосив о. ред. Трух ЧСВВ, який поставив завданням українців-католиків Сх. Екзархату зміцнення організацій, посилення українського духа в їх роботі та зокрема опіку над дітьми і молоддю. Цей реферат був основою дискусій в нарадах окремих органзацій пополудні того ж дня, тобто Католицького Союзу, Ліґи Українських Католицьких Жінок і Українського Католицького Юнацтва, які винесли ряд постанов і закріпили їх відповідними інструкційними резолюціями. В часі Конґресу обрано нові проводи для згаданих організацій, — Український Кат. Союз очолив д-р Матейко, Ліґу Українських Кат. Жінок знову п. Кравс, а Кат. Юнацтво перенесло свої вибори на осінний з'їзд тієї організації. Закінченням Конґресу був бенкет для делеґатів і гостей в Кінґ-Едвард Готелі в суботу та архиєрейське Богослуження і концерт в неділю, на яких були тисячі українців.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Дарахівщина, від. 275, повідомляє, що піврічні збори відбудуться в суботу, 12. липня, в год. 7. ввечорі, в церковній галі при Сусекс і Ґрін Ст. Обовязком кожного члена явитись на цих зборах, бо є дуже важні справи до полагодження. — І. Сосульський, предс.; М. Курило, секр.-кас.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. „Дністер", від. 430, повідомляє, що побір складок за місяць липень відбудеться в неділю, 13. липня, в годинах від 12 до 2 в Укр. Клюбі, 847 N. Franklin St. При цьому зауважуємо, що це одинокий день побору і тому просимо всіх членів явитися. — Управа.

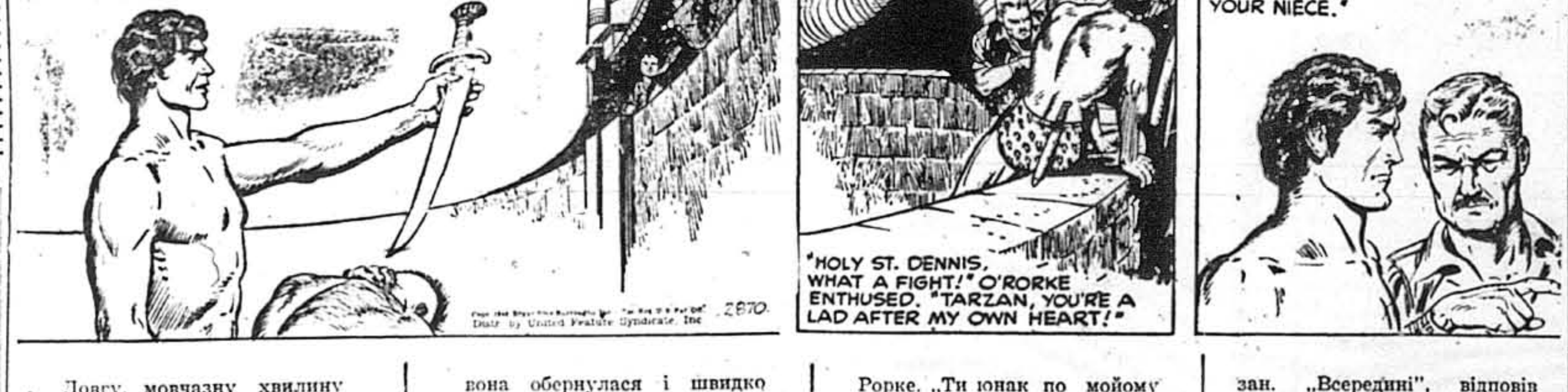
САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Тов. „Просвіта", від. 312, повідомляє, що загальні збори відбудуться в суботу, 12. липня, о год. 8. ввечорі, в церковній галі. Просимо всіх членів прибути на збори. — В. Хміль, предс.; М. Полегонький, кас.; Ю. Шарик, фін. секр. Н. Петриченко, рек. секр.

Посмертна Згадка

СТЕФАН ЛАБОЙКО, довголітний член від 388 У. Н. Союзу в Монесен, Па., помер 30-го червня 1952 р. Покійний оставив в смутку 5 синів, 1 дочку, 5 внуків і 2 правнуки. Похорон відбувся в четвер, 3. липня. — В. Й. П.!

Н. Куць, секр.

ТАРЗАН, ч. 2870. Справа суперечки.

Довгу, мовчазну хвилину Мераля витріщала очі на переможну малполюдину. Потім вуалька приховала її вираз, вона обернулася і швидко пішла назад до тронної залі.

„О, святий Денисе, яка боротьба!", захоплювався О'Рорке. „Ти юнак по мойому серці!"

„Де Мероля?", питався Тарзан. „Всередині", відповів Вест. „Ввійдім", сказав Тарзан. „Ми дізнаємося про твою племінницю".